

ລະບົບການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ແບບປະສົມປະສານ

ບັນຫາທີ່ນັບມື້ນັບກຳລັງເລື້ອຍໆ ໃນເຂດພູດອຍ

ຮອບວຽນການນຳໃຊ້ປ່າເລົ່າໃນເຂດພູດອຍຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ສິ້ນເຂົ້າ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ລະບົບການປູກຝັງ ແບບຖາງປ່າ ເຮັດໄຮ່ ບໍ່ຍືນຍົງຄົງຕົວ. ການເຂາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ການແຜ່ລະບາດຂອງຫຍ້າ ແລະ ການນຳໃຊ້ແຮງງານ ໂດຍທົ່ວໄປໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນຂະນະດຽວກັນຜະລິດຕະພາບຊາກຸ້ມພັດພູດລົງ, ຊຶ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ມີຄວາມທຸກຈົນ ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໃນເຂດພູດອຍ. ສະພາບເປັນຄືແນວນີ້ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ ຂອງລັດຖະບານຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຮູບແບບການຜະລິດກະສິກຳ ແບບຍືນຍົງ ເພື່ອຍົກ ລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວກະສິກອນໃນເຂດພູດອຍໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ, ໄດ້ມີການດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເພື່ອພັດທະນາເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບ ເຂດພູດອຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການນຳເອົາເຕັກໂນໂລຊີເຫຼົ່ານັ້ນໄປໃຊ້ຂອງຊາວກະສິກອນແມ່ນຍັງຈຳກັດ. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ດ້ານພູມສັນຖານ, ເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ເງື່ອນໄຂການຕະຫຼາດໃນເຂດພູດອຍ ແມ່ນເປັນຂໍ້ກຸນແຈຫຼັກຂອງການຊັກຊ້າໃນການຮັບ ເອົາເຕັກໂນໂລຊີ ໄປນຳໃຊ້ໃນ ຕົວຈິງ. ຍ້ອນຄວາມສັບສົນຄືແນວນັ້ນ, ການຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຈາກເງື່ອນ ໄຂພາຍນອກ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກຕ່າງໆ ຈະຕ້ອງເຮັດເປັນພື້ນທີ່ສະເພາະ. ສິ່ງທີ່ກ່າວມານີ້ໄດ້ຊີ້ບອກເຖິງການນຳໃຊ້ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວິທີການພັດທະນາທີ່ເໝາະສົມ

ກັບສະພາບທ້ອງຖິ່ນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ຊຶ່ງໃນນັ້ນ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກສົ່ງເສີມ ແລະ ຊາວກະສິກອນສາມາດເຮັດວຽກງານຮ່ວມກັນໃນການພັດທະນາເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ຂັ້ນຕອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມສໍາລັບເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມສະເພາະພື້ນທີ່ນັ້ນໆ.

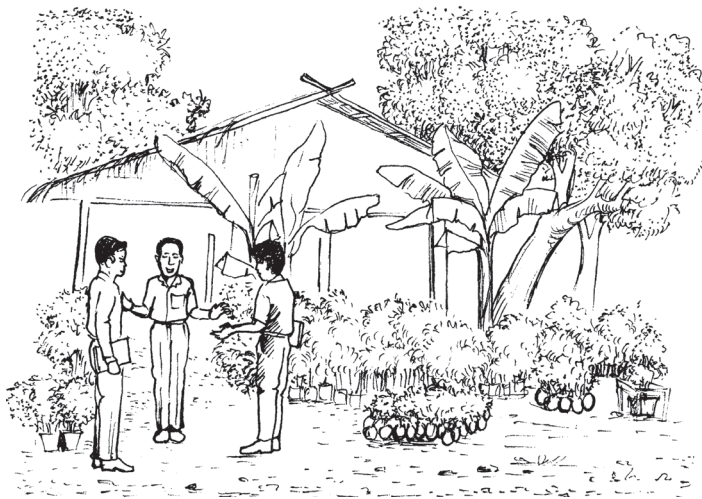

ໃນປີ 1999, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ປະກອບຄະນະວິຊາການຮ່ວມກັບສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາສາກົນຈໍານວນໜຶ່ງ (IRRI, ICRAF, CIAT, IWMI and ACIAR) ເພື່ອສ້າງໂຄງການຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາແບບປະສົມປະສານເຂດພູດອຍ (the Integrated Upland Agricultural Research Project (IUARP)) ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ແບບໝັ້ນຄົງຂອງຊາວພູດອຍ ດ້ວຍການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ກະສິກໍາ ຮອບດ້ານແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ໂຄງການກະສິກໍາ ແບບປະສົມປະສານ ໄດ້ດໍາເນີນກິດຈະກຳ ຢູ່ໃນ 7 ໝູ່ບ້ານ ຂອງເມືອງປາກອູ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ພາກເໜືອຂອງ ສປປ.ລາວ. ໝູ່ບ້ານທີ່ກ່າວມານີ້ ແມ່ນມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ດ້ານຊົນເຜົ່າ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ແລະ ທ່າແຮງການຕະຫຼາດ.

ສວນກ້າເບ້ຍໄມ້ຂອງຊາວກະສິກອນ

ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການເບ້ຍໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ນັບມື້ຫຼາຍຂຶ້ນນັ້ນ, ຊາວກະສິກອນຈໍານວນໜຶ່ງ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການສ້າງສວນກ້າ ເບ້ຍໄມ້ຈາກໂຄງການ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ກໍໄດ້ມີສວນກ້າເບ້ຍໄມ້ຂອງຊາວກະສິກອນເກີດຂຶ້ນ 3 ແຫ່ງ, ເພື່ອຜະລິດເບ້ຍໄມ້ໃຫ້ໝາກຊະນິດຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະ.

ສວນກ້າເບ້ຍຈໍານວນນີ້ໄດ້ຍັງຍືນໃຫ້ເຫັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ດີໃນການເຮັດວຽກງານຮ່ວມກັນກັບຊາວກະສິກອນ. ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງນັ້ນແມ່ນຈໍານວນເບ້ຍໄມ້ ທີ່ຊາວກະສິກອນສາມາດຜະລິດໄດ້ ພາຍຫຼັງການສ້າງສວນກ້າພຽງ 2-3 ເດືອນເທົ່ານັ້ນ.

ສວນກ້າເບ້ຍໄມ້ ຍັງເປັນສະຖານທີ່ທີ່ດີສໍາລັບການປະຊຸມ, ການພົບປະ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ, ພ້ອມກັນນີ້, ກໍເປັນວິທີການ ທີ່ເຮັດໃຫ້ລາຄາ ຕົ້ນທຶນເບ້ຍໄມ້ຖືກລົງ, ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ວັດຖຸທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ(ຕົວຢ່າງ: ເປົ້າສໍາລັບກ້າເບ້ຍໄມ້), ລາຄາ ແລະ ເວລາໃນການຂົນສົ່ງເບ້ຍໄມ້ກໍ່ຫຼຸດລົງຫຼາຍ.

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການເຮັດສວນກ້າເບ້ຍໄມ້ອາດສາມາດປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄອບຄົວໄດ້ຖ້າວ່າມີ

ທີມງານໂຄງການຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາແບບປະສົມປະສານເຂດພູດອຍໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ສົນໃຈດ້ວຍການຈັດການຝຶກອົບຮົມ, ສະໜອງແນວພັນ ແລະ ຕິດຕາມຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ໃຫ້ການແນະນຳໃນການຜະລິດເບ້ຍໄມ້ໃຫ້ໝາກ. ໃນປີ 2001 ແລະ 2002, ໄດ້ສະໜອງແນວປູກຫຼາຍຊະນິດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ສົນໃຈ, ຊຶ່ງລວມມີ: ເບ້ຍໄມ້ໃຫ້ໝາກ (1,560), ໜໍ່ໝາກນັດ (60,400), ໜໍ່ກ້ວຍ (1,000) ແລະ ເບ້ຍປໍສາ (6,600). ປັດຈຸບັນ ໝາກນັດໄດ້ກາຍເປັນຊະນິດພັນ ໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ໃຫ້ຜົນໄລຍະກາງ ຊຶ່ງເປັນທີ່ນິຍົມກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ໃນປີ 2003, ຊາວກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ປູກໝາກນັດມາຕັ້ງແຕ່ປີ2001ກໍ່ສາມາດເກັບໝາກນັດເພື່ອຂາຍພາຍໃນຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນໄດ້ແລ້ວ.

ຄວາມຕ້ອງການຈຳນວນເບ້ຍໄມ້ ຈາກຊາວບ້ານ/ໂຄງການ ໃນຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນ. ໃນອານາຄົດ, ຫວັງວ່າຂະບວນການນີ້ຈະນຳໄປສູ່ການກຸ້ມຕົນເອງຂອງຊຸມຊົນໃນການຜະລິດເບ້ຍໄມ້.

ພະນັກງານໂຄງການ ກະສິກໍາປະສົມປະສານເຂດພູດອຍຈະເປັນຜູ້ຊຸກຍູ້ໃນການຈັດກອງປະຊຸມ ລະຫວ່າງ ເຈົ້າຂອງສວນກ້າເບ້ຍ ແລະ ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ສົນໃຈເບ້ຍໄມ້ ເພື່ອວາງລາຄາ “ອັນເປັນທຳ” ຊຶ່ງຜູ້ຊື້ຍິນດີຮັບເອົາໄດ້ໂດຍໃນນີ້ ທາງໂຄງການຈະສະໜອງ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລາຄາເບ້ຍໄມ້ຕາມທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ໄປຢູ່ສວນກ້າເບ້ຍໄມ້ໃຫ້ໝາກ ແລະ ສວນກ້າ ເບ້ຍໄມ້ອື່ນໆ ຢູ່ຫຼວງພະບາງພ້ອມລາຍຊື່ລູກຄ້າ ຜູ້ຕ້ອງການເບ້ຍໄມ້ໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ເຮັດສວນກ້າ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຈະມີການຊັກຖາມລູກຄ້າກ່ຽວກັບຊະນິດໄມ້ ໃຫ້ໝາກທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າມັກ ແລ້ວຈຶ່ງຕົກລົງເຫັນດີ

ເບ້ຍໄມ້ທີ່ຊາວກະສິກອນມັກ ແລະ ລາຄາທີ່ເໝາະສົມ			
ຊະນິດພືດ	ຄວາມມັກ**	ລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດ	ລາຄາເໝາະສົມ
		ຢູ່ຫຼວງພະບາງ	
		ກີບ	ກີບ
ໝາກເງາະ	5	15,000	10,000
ໝາກລະມຸດ	4	10,000	6,000
ໝາກລິນຈີ່	5	5,000	3,000
ໝາກມ່ວງ	4	15,000	5,000
		3,000*	1,700*
ໝາກຂາມຫວານ	4	10,000	7,000
ໝາກນາວ	4	5,000	3,000
ໝາກສີດາ	4	5,000	3,000
ໝາກສົ້ມໂອ	3	6,000*	4,000*
ໝາກທັນ	2	10,000*	6,000*
ໝາກລຳໃຍ	1	5,000	2,500
ໝາກມີ້	1	5,000*	3,000*
ໝາກຂຽບ	1	5,000*	3,000*
ໝາກຮຸ່ງ	1	300	200
ຕົ້ນປໍສາ	3	200	200

*ເບ້ຍກ້າຈາກເມັດ; **1=ໜ້ອຍ, 5=ຫຼາຍ

ຮ່ວມກັນວ່າ: ແມ່ນທັງເປັນບ່ອນອີງ ໃນການກຳນົດ “ລາຄາທີ່ເປັນທຳ” ສຳລັບເບ້ຍໄມ້ທີ່ຊາວກະສິກອນຜະລິດ. ໂດຍສະເລ່ຍ ແລ້ວລາຄາທີ່ຕົກລົງກັນແມ່ນ ປະມານ 60% ຂອງລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ຫຼວງພະບາງ. ເບ້ຍໄມ້ທີ່ຕ້ອງການຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ ໝາກເງາະ, ໝາກລື້ນຈີ່, ໝາກລະມຸດ, ໝາກມ່ວງ, ໝາກຂາມ, ໝາກນາວ, ແລະ ໝາກສີດາ (ເບິ່ງຕາມ ຕາຕະລາງ ລາຍຊື່ໄມ້ໃນຂ້າງເທິງ).

ທະນາຄານແນວພັນ (ໜໍ່ໝາກນັດ, ໜໍ່ກ້ວຍ)

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ທີ່ໃຫ້ຜົນໃນໄລຍະກາງ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວນັ້ນ, ຄວນສ້າງຕັ້ງ ລະບົບ “ທະນາຄານແນວພັນ” ຂຶ້ນ. ແນວພັນນັ້ນ ລວມມີໜໍ່ຂອງໝາກນັດ ຫຼື ໜໍ່ກ້ວຍທີ່ສາມາດນຳມາປູກຂະຫຍາຍໄດ້. ໃນລະບົບທະນາຄານແນວພັນນີ້, ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບໜໍ່ໝາກນັດ ຈາກໂຄງການຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳແບບ ປະສົມປະສານ ເຂດພູດອຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີ ສິ່ງໜໍ່ໝາກນັດໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວອື່ນ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ເພື່ອນຳ ໄປປູກຕໍ່ພາຍຫຼັງ 3 ປີ ຕາມຈຳນວນທີ່ຕົນເອງຮັບໄປຈາກໂຄງການ. ວິທີການນີ້, ເປັນການສ້າງແຫຼ່ງແນວພັນທີ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ, ທີ່ຈະຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ ບັນດາຄອບຄົວອື່ນໆ ສາມາດນຳເອົາໄປນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໃນອານາຄົດໄດ້.

ພາຍຫຼັງການສົນທະນາ ແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນ, ຊາວກະສິກອນໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີປະຕິບັດຮ່ວມກັນດັ່ງນີ້:

- ໃນປີ 2001 ແລະ 2002 ຊາວກະສິກອນໄດ້ຕົກລົງກັນວ່າ: ຈະສົ່ງໜໍ່ໝາກນັດຄົນໃຫ້ທະນາຄານຈຳນວນ 50% ຂອງຈຳນວນໜໍ່ໝາກນັດ ທີ່ໄດ້ຮັບໄປໃນກຳນົດ 3 ປີ, ແລະ 100% ຂອງຈຳນວນໜໍ່ກ້ວຍ ໃນ 2 ປີ. ຊາວກະສິກອນຜູ້ໃໝ່ (ເລີ້ມຕົ້ນປີ 2003) ເຫັນດີຈະສົ່ງຄືນໜໍ່ໝາກນັດທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບ 100% ພາຍ ໃນ 3 ປີ ແລະ 100% ໜໍ່ກ້ວຍພາຍໃນ 2 ປີ.
- ແນວພັນດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ໃໝ່ລະຫວ່າງເດືອນ ເມສາ ແລະ ພຶດສະພາ ປີ 2003.
- ຊາວກະສິກອນຜູ້ເກົ່າ ຈະຮັບຜິດຊອບໃນການຮີບໂຮມເອົາແນວພັນໃຫ້, ແຕ່ຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຂົນສົ່ງ. ສະນັ້ນ ຊາວກະສິກອນຜູ້ໃໝ່ຈະຕ້ອງໄປຮັບເອົາແນວພັນເອງ.
- ໜໍ່ໝາກນັດຈະຕ້ອງເປັນໜໍ່ ທີ່ເກີດຈາກເຫຼົ້າ, ບໍ່ແມ່ນໜໍ່ຢູ່ປາຍໝາກນັດ.

ເພື່ອສົນທະນາ ແລະ ປຶກສາຫາລືກັນ ໄດ້ຕົກແຕກ ກ່ຽວກັບ ການກຳນົດລາຄາ ເບ້ຍໄມ້ທີ່ຊາວກະສິກອນຜະລິດເອງ ແລະ ການສ້າງຕັ້ງທະນາຄານແນວພັນ, ກໍໄດ້ມີການກຳນົດລະບົບ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ສາມາດຕອບສະໜອງແຫຼ່ງ ແນວພັນປູກແບບໝັ້ນຄົງສຳລັບຊາວກະສິກອນ, ລະບົບທີ່ກ່າວນີ້ໄດ້ກາຍເປັນທາງເລືອກອີກຢ່າງນຶ່ງ ໃນການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໂດຍການເຮັດສວນກ້າເບ້ຍໄມ້ເປັນອາຊີບເສີມ. ແນວຄວາມຄິດລວມຂອງລະບົບ ນີ້ໄດ້ວາດພາບໄວ້ໃນຂ້າງລຸ່ມນີ້:

ຊາວກະສິກອນຈະລົງທຶນເອງບໍ່?

ເພື່ອຂະຫຍາຍລະບົບການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກໄປສູ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ອື່ນ ແລະ ບ້ານອື່ນ, ທັງສາມາດເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຜູ້ເຮັດສວນກ້າເບ້ຍໄມ້ ສາມາດຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກໂຄງການອີກຕໍ່ໄປນັ້ນ, ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈໃນການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກຈະຕ້ອງມີຄວາມປະສົງຢາກລົງທຶນເອງ.

ອີງໃສ່ປະສົບການຜ່ານ, ຊາວກະສິກອນມັກຈະເລີ້ມຕົ້ນເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໃນເນື້ອທີ່ຂະໜາດນ້ອຍໆ, ປະມານ 0.1 ເຮັກຕາເທົ່ານັ້ນເພື່ອທົດລອງ ແລະ ປະເມີນເບິ່ງກ່ອນ. ຖ້າຫາກມັນໄດ້ຮັບຜົນດີ ກໍຈະເປັນເງື່ອນໄຂໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຕັດສິນໃຈຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ກວ້າງອອກໃນປີຕໍ່ໆໄປ.

ໃນການສ້າງສວນປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກແບບປະສົມປະສານ ໃນພື້ນທີ່ 0.1 ເຮັກຕາ, ຊາວກະສິກອນຈະຕ້ອງໄດ້ລົງທຶນດັ່ງນີ້:

- ລົງທຶນປະມານ 125,000 ກີບ (ຫຼື 12 ດອນລາ) ເປັນທຶນລິເລີ່ມ ເພື່ອຊື້ເບ້ຍໄມ້ໃຫ້ໝາກ (ສົມມຸດວ່າລະຍະຫ່າງ 6 x 6 ແມັດ ແລະ ລາ ຄາເບ້ຍໄມ້ສະເລ່ຍປານກາງ 5,000 ກີບ/ເບ້ຍ, ຈາກສວນກ້າເບ້ຍຂອງຊາວກະສິກອນ).
- ໄດ້ຮັບແນວພັນ: ໜໍ່ໝາກນັດ ຫຼື/ແລະ ໜໍ່ກ້ວຍ ຈາກທະນາຄານ ແນວພັນ.
- ສາມາດຊອກຫາແນວປູກ (ເມັດພັນ, ງ່າຊຳ) ຂອງພືດໃນທ້ອງຖິ່ນ ສຳລັບສ້າງແລວກັນເຈື່ອນ.
- ຍິນດີປະກອບແຮງງານທີ່ຈຳເປັນເຂົ້າໃສ່.

ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ໃນຕໍ່ໜ້າ

ໃນເມື່ອການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກຫາກປະສົບຜົນສຳເລັດ, ກໍ່ຈະມີການເກັບກຸ່ງຜົນຜະລິດ ແລະ ຂາຍໃນທ້ອງຕະຫຼາດ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນຊາວກະສິກອນກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ບົດຮຽນເພີ່ມຂຶ້ນໃນປີຕໍ່ໆໄປ. ຍ້ອນແນວນັ້ນມັນຈຳເປັນຕ້ອງມີລະບົບການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນທີ່ດີ ເພື່ອຕອບບັນດາຄຳຖາມທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນຕໍ່ໜ້າ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ຊາວກະສິກອນຈະສາມາດຜະລິດແນວປູກ ທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງໄດ້ບໍ່? (ຕົວຢ່າງເບ້ຍໄມ້ຫາບງ່າ).
- ເຂົາເຈົ້າຈະສາມາດສ້າງລາຍຮັບຈາກການຂາຍເບ້ຍໄມ້ໄດ້ຫຼາຍປານໃດ? ແລະ ໃຜຈະຊື້?

- ຊາວກະສິກອນຈະຍິນດີລົງທຶນເພື່ອເລີ່ມເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກແບບປະສົມປະສານ ຫຼືບໍ່?
- ທະນາຄານແນວພັນ ຈະສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການໝໍ້ໝາກນັດ ແລະ ໝໍ້ກ້ວຍທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ບໍ່?
- ແມ່ນຫຍັງຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ລາຄາຜົນຜະລິດໃນອານາຄົດ, ຖ້າຫາກວ່າການປູກໝາກນັດ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກຊະນິດຕ່າງໆ ມີການຂະຫຍາຍຕົວກວ້າງຂວາງອອກ?
- ຖ້າຊາວກະສິກອນຜະລິດເມັດພັນ (ຕົວຢ່າງ: ຖົ່ວສະໄຕໂລ) ຈະມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ມີຜົນກຳໄລໃນເຂດໂຄງການຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແບບປະສົມປະສານໃນເຂດພູດອຍ (IUARP)?
- ຊາວກະສິກອນ ຈະຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອປະເພດໃດຕື່ມອີກ (ຕົວຢ່າງ: ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການຕິດຕາມກ່ຽວກັບວິທີການທາບງ່າ, ການສະໜອງຂໍ້ມູນການຕະຫຼາດ)?

ລະບົບການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກປະສົມປະສານໄດ້ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນຢ່າງກ້ວາງຂວາງໃນໝູ່ຊາວກະສິກອນເຂດພູດອຍ, ໃນເຂດພາກເໜືອຂອງສປປລາວກໍຄືໃນເຂດຕ່າງໆຂອງພາກພື້ນອາຊີ.

ເມື່ອຂົງເຂດເສດຖະກິດ, ໂຄງລ່າງດ້ານການປຸງແຕ່ງພາຍຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ໂອກາດດ້ານການຕະຫຼາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ການປັບປຸງດີຂຶ້ນໃນອານາຄົດ, ຮູບແບບການຜະລິດແບບປະສົມປະສານ ທີ່ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນມານີ້ຍັງຈະເປັນທາງເລືອກທີ່ດີດູດຈິດໃຈ ແລະ ມີຜົນກຳໄລຍິ່ງຂຶ້ນສຳລັບຊາວກະສິກອນໃນເຂດພູດອຍ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ໄດ້ດັດປັບມາຈາກເອກະສານ: ລະບົບການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກແບບປະສົມປະສານ ຢູ່ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ: ການຂະຫຍາຍເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ຂະບວນກະສິກຳແບບພື້ນຄົງ. ຢູ່ໃນເອກະສານການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໃນເຂດພາກເໜືອຂອງ ສປປ.ລາວ: ຮູບແບບ ແລະ ວິທີການໃນການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພູດອຍ. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ປີ 2005.

ລວບລວມໂດຍ:

Chun Lai (ChunKlai@cs.com), Houmchitsavath Sodarak (frclpb@laotel.com), Bounthanh Keoboulapha (laoirril@laotel.com), and Bruce Linqvist (balinqvist@ucdavis.edu).